

שני, עשה עבודה יסודית. הוא כינס את דיירי הבית לשבע ישיבות, קרא מיסמכים, גבה ערובות, עיין בספרים ולבסוף הכין דו"ח מדהים ומעוצב:

"לא שוכנעתי מעוותם של חברי ועד ההנהלה שיש להם איזה שהוא חסד בנוגע למהמנותם ויושרם של המועמדים. חברי הועד טענו רק שישנם יחסי כוחות באגודה, שאי אפשר להפר אותם. כל אחד היה מתיר שם תיכף מעדות כזו, שמוצאם העדתי של המועמדים הוא הגורם לאי קבלתם.

"אילו הבית היה רשום לפי חוק בתי משותפים, האם יכול משהו לבוא ולטעון שפלוני ראוי לרכוש דירה בבית כזה ור שאלמוני לא?... במציאות הישראלית, הקולטת עליה מגלויית שונות ומשתלשלת למגזר עדות יוצאות ארצות שונות, אין אפשרות אחרת מאשר להשתדל לגור בכפי פה אחת עם אנשים... שנמכס ראשון נראים לא רצויים בתוך אותה מסגרת.מסקנתי הסיפית בנקודה זו היא, שבמקרה הנדון כן היתה משהו מה אפליה גזעית."

המליץ מחבר הדו"ח בפני רשם האגודות השיתופיות, בין השאר:

"לאחר שהדיירים החדשים יגישו בקשות להתקבל כחברים באגודה, עליה לדון כי בקשות אלה רק לגופו של עניין, מבלי לתת שום יסוד לאיזו שהיא טעות בנוגע לאפשרות ליהיה גזעית..."

אם לא תבוצע המלצה זו תוך 30 יום מיום הגשת הדו"ח, יש לפרק את האגודה."

★ ★ ★

דו"ח אהבים

לא התנגדנו לדיירים החדשים בגלל היותם תימנים, טענו אנשי ועד ה' אגודה בפני כתב העולם הזה, כשהתבקשו להגיב על הדו"ח. "אנחנו דוקא אוהבים תימנים", אמר הדייר זילביגר, "אבל התימנים האלה הם בעלי עבר מפוקפק ושלילי. התימנים האלה קיבלו בטחון עצמי מופרז בעקבות ההצהרות של בן-גוריון על שר תימני, הסיף דייר אחר.

שלמה סלונמיסקי חשף את מספר מחנה הריכוז המקועקע על זרועו, טען כי יש לו חברים תימנים רבים, "כמה מהם לחמו אתי בקרב הפרטיזנים."

הסבר מיוחד למסקנותיו של המבקר מ' טעם רשם האגודות השיתופיות היה לדייר משה בן-יהודה: "שונשי עצמו הוא בן לעדה מזרחית ויש לו רגשי נחיתות, על כן נהג במשוא פנים ושינה את העובדות כדי לדפוק את האשכנזים."

גישה מעין זו של דייריו האשכנזים של הבית ברחוב דה-האז 7 אינה חדשה. היא מתגלה מפעם לפעם בשטחי חיים שונים במדינה. אולם המיוחד במקרה זה הוא שהפעם נעזרים בעלי דעות גזעניות בחוק הרשמי, המאפשר להם לפעול ולהסתתר מאחוריו.

רק כאשר יבטל החוק המאפשר לדיירי בית משותף להתארגן כאגודה שיתופית, ור להתליט מי רשאי לגור בשכונתם ומי לא, לא יוכלו הדעות הגזעניות להגיע לידי ביצוע, להביא ליצירת שכונות מיוחסות, הנקיות מ"צבעוניים."

זהו הבית בתל-אביב שדייריו האשכנזים מנסים למנוע בכל אחר כניסת תימנים

בהן לקחו הנשים והילדים חלק פעיל, הפכו לשיגרה של יום יום. היו המשפחות התימניות בבית הפכו לסיוט. צעקות "תימנים! פרנקים! הסתלקו מכאן!" הוטחו כלפיהם מכל עבר.

כתוצאה מכך התארגנו התימנים, החליטו לא לשלם יותר מיסים לועד האגודה ולא להכיר בו כנציגם. הם הקימו להם ועד משלהם, קראו לו: ועד כניסה ב'. נוסף לזאת נשלח מכתב למשרד ראש הממשלה, בו פורטה פרשת סבלם, שהסתיים בקריאה: "אל תפקיר אותנו בידיהם!" המכתב יבזז לתשובה שיגרתיית, חתומה עלידי יצחק נבון, מזכירו של ראש הממשלה: "עניינם נמצא בטיפול."

כצעד אחרון החליטו התימנים לפנות אל רשם האגודות השיתופיות במשרד ה' עבודה. בעקבות מכתב זה מונה חוקר מיוחד לחקירת הפרשה. החוקר, אברהם יצחק

בחיוך רחב, מסרה לו את כתובתו של בנימין גד, בצינה בפניו: "סוף סוף יהיה לי שכן שיכין את שפתי, תלך מהר, לפני שיבואו התימנים."

כך הצליחה מול לקבל את כתובתו של בעל הדירה, רכשה אותה ממנו בסכום של 18,5 אלף ל"י. אולם ועד האגודה לא הש' לים עם "עורמת התימנים". לבקשתם, ה' ציא בית-המשפט צו מניעה, האוסר את כניסתה של מול כהן לדירה. כתוצאה מכך נאלצת מול להתגורר עד היום בדירה שכור' רה של חדר אחד עם אביה הזקן. הדירה שקנתה ברחוב דה-האז, עומדת ריקה.

★ ★ ★

הדו"ח של המבקר

מעשה זה של אשכנזי הבית הגביר את המתחות בינם לבין הדיירים התימנים. מריבות מלחת קללות ודברי עלבון,

הציבו שמירה קפדנית, התחלפו בתורנות כדי למנוע את כניסתו.

הפולש לדירה, אותה קנה בכסף מלא היה מרדכי ערוסי, מכונאי מעלות בנחוש' תן, שחזר משליחות החברה בליבריה. למרות שועד האגודה הוציא צו מניעה נגד כניסתו לדירה, נוכחה השומרת התור' נית, אשתו של איש צבא הקבע, כי ערוסי חדר לדירה באישון הלילה. היא הפעילה את הסיסמה: "פולשים בלילה!" הועיקה את כל הדיירים האשכנזים. השכנים הוועמים הקיפו את ערוסי. "כאן זה לא ואדי סא' ליב!" קרא לעברו סלונמיסקי, "אנחנו לא רוצים פרנקים!" צעקו אחרים. המשטרה שהוועקה למקום, חילצה את ערוסי, פילסה לו את הדרך לדירתו.

★ ★ ★

שכן דובר גרמנית

חודש לאחר פרשת ערוסי, ציפתה ל' אצולה הלבנה של רחוב דה-האז התרג' שות נוספת. בנימין גד, סוחר נעלים ממוצא מזרחי, רכש דירה בבית המריבה. האישור לקניית הדירה ניתן לו על ידי הועד. אחרי שהבטיח שאין הוא מתכוון לגור בה, רוכש אותה רק כדי להבטיח את ערך כספו מחשש לפיחות.

כעבור מספר חודשים החליט בנימין גד, הגר ברחוב בן-יהודה, למכור את הדירה. הוא פירסם מודעה בעיתון, תלה על דלת הדירה הודעה, המפנה את המעוניינים ב' רכישתה לכתובת מגוריו, הוסיף בשוליה למעוניינים לראות תחילה את הדירה: "ה' מפתח נמצא אצל סלונמיסקי."

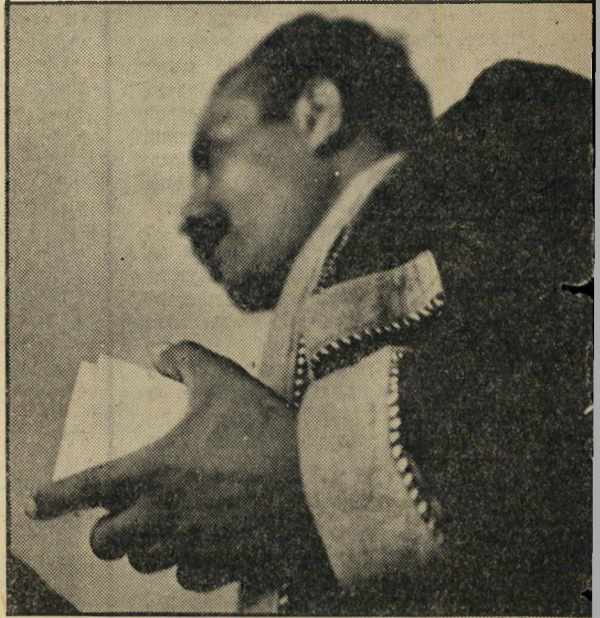
סלונמיסקי לא הסתפק במפתח, הסיר את ההודעה המקורית, תלה במקומה פתק אחר: "בדבר קניה נא לפנות ממול!" בין האנשים שהתעניינו בקניית דירה זו היתה גם מול כהן, עוזרת לגנות במחלקת החינוך של עיריית תל-אביב.

מול כהן התימנית גרה, עם אביה הזקן והחולה, בדירה הנמצאת בקומה רביעית, בבית בשיכון בבל. כדי להקל על אביה בן 96, החליטה לרכוש דירה בקומה נמו' כה יותר. הדירה ברחוב דה-האז התאימה בדיוק לדרישותיה.

אולם כאשר פנתה מול לסלונמיסקי, ביק' שה לראות את הדירה, נדחתה בנסות על ידי אשתו. מול כהן, שלא יכלה לדעת את כתובתו של בעל הדירה, החליטה בעצת המושבה התימנית שכבר ישבה בבנין, ל' קוט דרך עורמה. היא שלחה אל משפחת סלונמיסקי ידיד ממוצא בולגרי, המדבר גרמנית רהוטה.

הגברת סלונמיסקי קיבלה את פני האיש

לתימנים!

אהלל משפחת מהלל בדירתה בבית המרי' בה. עד היום הם אינם מוכרים כדיו' רים חוקיים, מקבלים התראה שעליהם לעזוב.

ערוסי מרדכי, מרדכי את בתו. ערוסי נאלץ לפלוש באישון לילה לדירה אשר קנה, אחרי שהשכנים האשכנזים העמידו משמורת במסרה למנוע ממנו כניסה אליה.

כהן אהרון, הדייר התימני הראשון שפרץ את ההסגר האשכנזי. כהן נבחר כיו"ר ועד ה' אגודה, התפוסר אחרי שהתברר שתפקידו ייצוגי בלבד.